

Mike Gayle

*Ten, koho
přece znám*



≡ KNIHA ZLIN

Ten, koho přece znám

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

☰ KNIHA ZLIN

Mike Gayle

Ten, koho přece znám – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA**

fleet

Mike Gayle
Ten, koho
přece znám



Mike Gayle
*Ten, koho
přece znám*

Přeložila Markéta Musilová

☰ KNIHA ZLIN

Claire, za všechno

Prolog

Z projevu ředitele Chlapecké školy King's Scrivener, Warwick, 16. června 1997:

„Na tomto místě bych chtěl poděkovat předsedovi správní rady, jakož i všem váženým hostům, členům správní rady, rodičům a v neposlední řadě studentům posledního ročníku King's Scrivener. Dnes se stáváte součástí společenství, které již od samého počátku v roce 1765 stálo v čele našeho národa na jeho cestě k velikosti. Absolventi King's Scrivener, mladí muži jako vy teď, odešli z této uznávané instituce a stali se vůdčími osobnostmi na poli vědy, umění, práva, medicíny, ve světě financí, vzdělávání a politiky. King's Scrivener vychovála bezpočet lékařů, akademiků a vědců, kteří patří mezi špičky ve svém oboru, stejně tak i laureáty Bookerovy a Turnerovy ceny, pokud jde o umělecké disciplíny. Zaměříme-li se na politiku, naši absolventi působili v minulosti i v současnosti mnohokrát jako ministři, najdeme mezi nimi ministry zahraničí i financí, nemluvě hned o dvou premiérech.

Jen za poslední měsíc jsem četl několikrát o průkopnické práci a úspěších našich absolventů v oblasti využití kmenových

buněk, na Broadwayi, v literatuře i právu. Jsem pravděpodobně zaujatý, nicméně se nemůžu zbavit dojmu, že kdykoliv je zapotřebí odvést vynikající práci, zachránit život, vykonat cosi historicky zlomového či překonat hranice, narazím na jméno absolventa King's Scrivener, jenž nás reprezentuje přesně v duchu našeho školního mota „*Sic parvis magna*“.

V souladu s touto tradicí jste i vy, studenti posledního ročníku, předvedli u závěrečných zkoušek nejlepší výsledky, jaké tato škola kdy zažila. Díky tomu z vás teď rekordní počet míří studovat na ty nejlepší světové univerzity. Jmenovat někoho jednotlivě se může zdát při takové příležitosti nespravedlivé, ale jak víte, na King's Scrivener je odnepaměti zvykem uctít našeho zakladatele, sira Thomase Carmodyho, udělením ceny jedinému žákovi, který dosáhl mimořádných výsledků ve sportu nebo v akademických oborech. Mezi předchozími laureáty Carmodyho ceny je kupříkladu bývalý šéf MI6, světoznámý sochař či přední mediální magnát, každopádně je třeba konstatovat, že každý z nositelů této ceny – ať již v globálním měřítku, nebo ne – dosáhl nějakého věhlasu. Proto i letos musím s obdobným rozechvěním oznámit, že Carmodyho cenu na Chlapecké škole King's Scrivener pro rok 1997 získává...“

Danny

„Vy mi jako chcete vzít podporu?“

Referentka úřadu práce v kanceláři pobočky v Coventry u stolu naproti mně přikývne – je jí něco mezi čtyřiceti a padesáti, má blond melír a vyzařuje z ní něco na způsob „Mně to je snad víc líto než vám“.

„Obávám se, pane Allene, že jste nám nedal jinou možnost,“ odpoví sklíčeně, „podle našich záznamů jsme vás několikrát varovali, a to jak písemnou, tak i ústní formou, s tím, že pokud neprokážete aktivní snahu hledat si zaměstnání, budeme nuceni zakročit. A protože jste to nijak neprokázal, nezbyvá nám nic jiného než –“

„Vzít mi podporu?“

„Chápu, že to nerad slyšíte, pane Allene, ale měl byste ocenit, že se k takovému kroku uchylujeme až jako k úplně poslední možnosti.“

Uchylujeme se. Musím se nad tím slovem pousmát. Při slově uchýlit se si představím něco jako prázdninový azyl pro ty, co jsou až moc švorc na to, aby si mohli dovolit vyrazit na dovolenou do zahraničí, něco jako Benidorm pro zneuznance, Mallorca pro lidi s klinickou depresí.

Mayu to položí, až se to dozví. Bude vzteky bez sebe. Vždycky říkala, že jestli se nedám do latě, stane se přesně tohle. No a teď je to tady. Dost možná to bude ta příslovečná poslední kapka, kterou pohár přeteče, konec všeho, konec mezi Mayou a mnou.

„Co kdybych si hned teď našel nějakou práci?“ řeknu. Tonoucí se stébla chytá. „Fakt jakoukoliv práci. Je mi fuk, co to bude, třeba mytí záchodů, zametání ulic, prostě něco řekněte a já to беру. To by určitě všechno změnilo, no ne?“

Smutně zavrtí hlavou. „Myslím, že pokud jde o dnešní verdikt, nebude to už hrát roli. Sankce vstupuje v platnost ve chvíli, kdy ignorujete třetí varování, a obávám se, že je nezvratná.“

Lomcuje mnou vztek. Vrazím ruce hluboko do kapes džínů a vyhazuju z nich na stůl pár věcí: padesátipenci, účtenku za dvě sklenice grilovaných paprik z obchodu Vše za libru, lístek na autobus a zmuchlaný papírový kapesník. Úřednice mlčky přejede pohledem odpad z mých kapes, jako by to byla nějaká avantgardní umělecká instalace, ale vidím na ní, že chápe, co se jí snažím naznačit, velmi dobře to chápe. S očima upřenýma na odpadky otevře zásuvku a z ní vytáhne dvě sněhobílé navštívenky.

Vezmu si je od ní jednu po druhé a pečlivě je prostuduju. Na první jsou ozdobným písmem vyvedené kontaktní údaje na občanskou poradnu v Coventry, druhá jsou kontaktní údaje místní potravinové sbírky jménem Pomocné ruce.

Jsem fakt v prdeli!

Úřednice se napřímí v židli, jako by tím chtěla říct „Jistě chápete, že tímto je naše konverzace u konce.“ Přemýšlím, jestli bych neměl ty vizitky roztrhat na znamení nesouhlasu, ale nakonec mi i to přijde jako moc velká dřina, takže je strčím do kalhot, shrábnu obsah kapes do dlaně a poděkuju za její čas.

Posadím se na nízkou cihlovou zídku před úřadem práce a ubalím si cigáro. Zatímco pokuřuju, kochám se atrakcemi, jež město, které nazývám domovem, toho šedivého lednového rána skýtá: špinavé šedivé kamiony naložené zbožím z kontinentální

Evropy, nejrůznější auta vždycky s jediným cestujícím pohrouženým do myšlenek, občas se z proudu dopravy vynoří a zase zanoří nějaký ten střelec na motorce. Na druhé straně ulice se baví a směje několik muslimských středoškolaček v pestrobarevných hidžábech, zatímco po mé straně chodníku ke mně odhodlaným krokem míří dvojice mužů v perfektně střížených oblecích navoněných středně drahým parfémem. Zaujatě se dohadují o plánech a výši prodeje, aniž mě vůbec zaregistrovali.

Vážně si musím sehnat práci!

Vím to, ale stejně mám pocit, že to tak nechci.

Vážně si musím sehnat práci.

Možná by bylo lepší říct to nahlas, a ne si to jenom pro sebe šeptat.

„Vážně si musím sehnat práci!“

Nulový rozdíl. Pořád se mi nechce pracovat. Nechce se mi vůbec nic. Upřímně řečeno, byl bych nejradši, kdyby mi dali všichni pokoj.

Neexistuje jediná fyziologická příčina, proč bych si ve svých třiceti šesti nemohl vydělávat na živobytí.

Mám dvě ruce, dvě nohy a funkční tělo, které s nimi spolupracuje. Jasně, kvůli cigárům, jídlu z fast foodů a nedostatku pohybu nejsem úplně modelový příklad zdatného jedince, ale kdybych se teď zjevil u doktora a chtěl po něm neschopenku kvůli chatrnému zdraví, nejspíš by se mi vysmál a hnal mě z ordinace.

Nejde ani tak o to, že bych nemohl najít práci, kdybych se vážně snažil. Minulý týden jsem viděl inzeráty na práci na jatkách, na stavbě, šest příležitostí pracovat jako prodavač, půl tuctu nabídek v telemarketingu a pak taky místo balzamovače v zácviku. Pokud vás bere něco na ten způsob, práce je spousta. Jenže mě nic z toho nezajímá a trvá to už pěkně dlouho.

Ne že bych dřív nic nedělal. Už jsem vyzkoušel celou řadu prací: dělal jsem na baru, uklízeče, v kuchyni, ve skladu, nejrůznější manuální práce, taky prodavače v obchodě, dělal

jsem i v telemarketingu, v call centrech a v neposlední řadě, což byla nejhorší dřina ze všech, jsem den za dnem přelával do obrovských plechových sudů olej na vaření. I když jsem většinu těch prací bytostně nenáviděl, pár z nich mě docela bavilo (obzvlášť rád vzpomínám na jednu, kdy jsem pro odbor Městských parků a rekreačních zón vysazoval cibulky). Všechna ta zaměstnání však mají společné to, že jsem v žádném z nich nevydržel víc než několik měsíců.

Já a práce, to prostě nejde moc dohromady.

Já a práce se moc nemusíme.

S prací se to má tak, že to je vlastně takový zvyk. Pokud hodně makáte, zažere se vám to pod kůži a vy se pak cítíte blbě, když nic neděláte. Jenže když se vám to pod kůži nezažere, když se prostě v mezidobí něco stane a vy si ten návyk nevytvoříte a místo toho trávíte spoustu času tím, že ani nevylezete ven, natož abyste se nějak zapojovali do pracovního procesu, je pro vás práce něco jako španělská vesnice. Něco, co se týká ostatních. Taková cizokrajná delikatesa ze zvířecích vnitřností, kterou místní zbožňují, ale vy se zaboha nemůžete dokopat k tomu, abyste ji ochutnali. Už jen z představy práce se mi vždycky zvedne žaludek.

Vím, že to zní, jako bych neměl absolutně žádnou ctižádost. Že vypadám jako někdo, kdo v životě skoro všechno zabalil. Komu stačí jen tak si vegetovat jako nějaká vyžraná masařka na parapetu života. Problém tkví v tom, že v tom prostě nevidím smysl a mám to tak už dlouho. Nerozumím tomu: proč bych měl vědomě trávit obrovskou porcí času, který mám na planetě vyhrazený, něčím, co nemá absolutně žádný smysl, trávit čas s lidmi, co mi lezou na nervy, a to všechno jen proto, abych si vydělal peníze na krámy, co nikdy nepoužiju? Není snad mnohem lepší dřepět pěkně doma v teplákách a dívat se na sestřihy nejlepších dílů reality show *Homes under Hammer*, v níž se předělávají domy z dražeb, a nechat ostatní, ať makají za vás? Za mě teda jo.

Nechám si tu zprávu o tom, že mi stopli podporu, až se Maya vrátí domů z práce a dáme si večeri. Když mi pak podle očekávání řekne: „Já ti to říkala,“ jen přikývnu a zadívám se jinam, protože má pravdu. Když jsme před víc než týdnem seděli na tomhle gauči a dívali se na stejnou show, utrousila: „Jestli si nedáš bacha, seberou ti podporu,“ na což jsem jí odpovídal: „Hele, kotě, kolik dlouhodobě nezaměstnaných podle tebe bere podporu, myslíš, že budou vážně řešit zrovna mě? To spíš vyhraju v loterii.“

Můžou tě vyhmátnout.

Cítím na sobě Mayin pohled, i když se na ni nedívám. Víím, že by chtěla vědět, co s tím hodlám udělat. Chce slyšet, že mám nějaký plán. Jenže pravda je, že já vůbec netuším, co s tím udělám, že absolutně žádný plán nemám. A tak mlčím, ona taky mlčí, až ticho v místnosti zhoustne natolik, že jeden z nás nakonec musí něco říct.

„Co hodláš dělat?“ zeptá se mě. „Máš nějaký plán?“

„Nevím.“

„No to bys teda měl vědět.“

„Bude to v pohodě, slibuju.“

„Vážně? Ty máš někde ulitou hromadu peněz, o který nevíš? Nestačí, že už platím všechno tohle tady, nestačí, že to tak dlouho toleruju?“

Otočím se na Mayu a naše pohledy se nepříjemně střetnou. Čekal jsem, že v očích své přítelkyně uvidím zklamání, ale jeho hloubka mě přece jen zaskočí. Jako bych se díval do dvou obrovských hnědých tůní plných rozčarování a lítosti. Maya si to nejspíš uvědomuje, proto jako první odvrátí zrak. Připadá si blbě, že na mě byla tak tvrdá. Myslí, že mě nechává na holičkách, že zrazuje tu ženu, která se do mě kdysi zamilovala. Stejnou ženu, která mi před dvěma a půl lety, když jsem ji varoval, že nejsem zrovna ideální partner, sama řekla: „Něco s tím uděláme.“

Vzdychne a pročísne si vlasy. „Promiň, neměla jsem to říkat, bylo to hnusný.“

„To ovšem neznamená, že bys neměla pravdu.“

Vypadá unaveně, dočista semletá životem. „Musím se vykoupat a asi půjdu brzo spát.“ Řekne to úmyslně ledabylým tónem, aby to zlehčila, ačkoliv oba dobře víme, že ta koupel a brzká postel neznamenají nic jiného než „Teď s tebou prostě nechci bejt.“

Když sbírá talíře, usměju se na ni, abych dal najevo, že jsem jí vděčný, že alespoň trochu bere v potaz moje pocity. Apaticky mi úsměv oplatí a pak vyjde z místnosti. Chvilí přemýšlím, jestli bych neměl jít za ní a ujistit ji, že všechno bude dobrý, že se to nějak vyvrbí. Než se stihnu postavit, vrátí se ke dveřím, ale vyjde z nich jen napůl, skoro jako by se bála, že ji vcucne vír malomyslnosti, který za nimi číhá.

„Danny?“

„Ano?“

„Vím, že se ti to nebude líbit, ale dost možná, že bys právě tohle potřeboval slyšet. Fakt mě točí, jak celej den hniješ v tomhle bytě, den za dnem. Vadí mi, jak takhle mrháš životem. Mohl bys světu tolik dát, jenom kdyby ses trochu snažil, mohl bys toho tolik dokázat, jenom kdybys trochu chtěl.“

Poděkuju jí, že se to snaží trochu vidět i z mé perspektivy, i když to je nejspíš to úplně poslední, oč by stála. Jakmile odejde z místnosti a já slyším napouštění vany, vymažu velice pečlivě z hlavy každičké slovo, které právě zaznělo. Fakt tuhle ženskou zbožňuju, vážně, od vlasů až po konečky prstů, ale v tom, že mám světu co nabídnout, se šeredně plete. Plete se v tom, že kdybych se snažil, něco se tím změní. Nechápe, že i kdybych si nakrásně zítra našel práci, dobře placenou, která by mě bavila a vrátila mi sebeúctu, nic se ve mně nezlomí – teď ani nikdy jindy. Někteří lidé jsou prostě nenapravitelní a není jim pomoci. Někteří jsou prostě zasklí v tom, jací jsou.

2

James

„Žádal jsem tě, abys to nedělala.“

„Co, drahoušku?“

„Nekrájela mi jídlo.“

„Omlouvám se, udělala jsem to špatně? Oč jde?“

„Aspoň tisíckrát jsem tě žádal, abys to nedělala, a ty to uděláš zas. Je mi třicet šest let. Nejsem dítě. Umím si jídlo nakrát sám.“

Bylo to minulé pondělí, kdy jsem žádal mámu, Eriku, aby mi nekrájela jídlo předtím, než mi ho donese na stůl.

Vím, že to bylo pondělí, protože můj táta, Don, a máma, Erika, dělali jehněčí kotlety, brambory a brokolici. Jehněčí kotlety, brambory a brokolici máme vždycky v pondělí. V úterý míváme pečeného lososa s novými bramborami a brokolicí. Ve středu máme kuře, kaši a brokolici. Kdybych o tom přemýšlel ještě chvílku, nejspíš bych si vzpomněl i na to, co máme k večeři po zbytek týdne.

No prostě minulé pondělí přede mě máma položila jídlo nakrájené na malé kousky a já jí řekl: „Mami, prosím tě, nekrájej mi jídlo předtím, než mi ho přineseš na stůl. Umím si

ho nakrájet sám.“ A ona na to řekla: „Samozřejmě, příště už to neudělám.“ Jenže příště to udělala znovu.

Táta, Don, říká, že máma, Erika, někdy zapomíná, protože je dost unavená a potřebuje chodit brzo spát. A protože i já někdy od onoho „incidentu“ zapomínám, snažím se kolem toho moc nevyvádět, protože vím, že to myslí dobře. Proto jsem jí ty další večery, kdy mi zase přinesla jídlo na kousičky, ani nic neřekl. Ale když to dneska udělala znovu, už jsem to nevydržel. Prostě jsem měl najednou pocit, že nechci, aby mi ještě někdy krájela jídlo. Bylo to v pořádku, když jsem se zotavoval, ale teď už jsem na tom líp a zvládnu si jídlo nakrájet sám.

„Samozřejmě že si zvládneš nakrájet jídlo sám,“ připustí máma, Erika, „jsem tak hloupá, že na to pořád zapomínám. Slibuju, že se to nebude opakovat.“

Potom se už vrátí všechno k normálu. Táta se mámy zeptá, co má v plánu na zbytek týdne, a máma se ho pak zeptá na totéž. Baví se spolu až do chvíle, kdy mámu poprosím, aby mi podala sůl.

„Nevím, jestli bys měl tolik solit,“ namítne, „není to pro tebe dobré.“

„Já to mám ale slané rád.“

„Já vím, drahoušku, ale doktor mě v jednom kuse nabádá, abych snížila příjem soli, protože to není dobré na tlak, takže se to týká i tebe. Jestli chceš, podám ti tu se sníženým obsahem sodíku. Už jsem ji teda pěkně dlouho neviděla, ale myslím, že je zastrčená někde ve skříňce.“

Když vstane a vydá se pro sůl, hlesnu jenom: „Proč?“ a ona se otočí.

„Proč co, miláčku?“

„Proč by doktor říkal něco takového i o mně? Já s tlakem nic nemám.“

Máma, Erika, a táta, Don, se nejprve podívají na sebe a pak na mě. Táta řekne: „Myslím, Jamesi, že tím chce tvoje matka říct jen to, že bychom měli my všichni omezit příjem

soli. Že je to tak, drahá? Ani já nemám vysoký tlak, ale rozhodně mi neuškodí, když budu míň solit.“

Odstrčím židli, abych se postavil. Není to pro mě snadné, protože mi pravá noha nefunguje tak, jak dřív fungovala.

„Kam jdeš?“ zeptá se máma.

„Do pokoje, už nemám hlad.“

„Jamesi,“ ozve se táta opravdu hodně unaveným hlasem.

Máma ho však zarazí: „Ne, Done, to je v pořádku, nech ho jít,“ a to pro změnu hlasem, jako by se měla každou chvíli rozbrečet.

Další den ráno po snídani jedeme s tátou autem do Stratfordu, kde máme vyřídit nějaké pochůzky, a máma bude mít doma klid. Žiju s rodiči na jejich farmě v Stow-on-the-Wold. Před incidentem, kdy jsem se měl zrovna stát poslancem, jsem bydlel se svou přítelkyní Zarou ve střešním bytě v centru Birminghamu v jednom z mých vlastních projektů ještě z dob, kdy jsem byl developerem. Teď ale bydlím s mámou a tátou, už nejsem ani poslanec, ani developer a ani Zara už není moje přítelkyně.

Dneska je čtvrtek.

Táta, Don, dělal ve finanční sféře, ale už nedělá, protože je v důchodu. Pracoval v City a byl v jednom kuse pryč, dokonce i o víkendech. Teď je naopak pořád doma a neustále jen seká trávu, hraje s přáteli golf a bere mámu na výlety na místa, kam se chce podívat.

Když jsem se mámy, Eriky, zeptal, co bude dělat, až bude mít doma ten svůj klid a my s tátou budeme pryč, jen se usmála a řekla: „Myslím, že už se najde něco, čím se zabavím.“

Táta v autě poslouchá rádio. Baví se tam dvě paní. Nejdřív to vypadá, že táta ty dvě paní se zájmem poslouchá, ale čím víc ty dvě mluví, tím víc vzdychá. Když se pak ta jedna paní zeptá té druhé, jak moc je pro ni jako mladou matku důležité kojení, táta si znova povzdychne a rádio vypne.

„Jsem vážně tolerantní,“ prohlásí, „ale opravdu nechápu, proč mají potřebu řešit něco takového v rádiu. Nemůžou třeba tlachat o knihách nebo se s námi podělit o něco zajímavého z historie? Proč se teď musí všechno točit kolem tělesných funkcí?“

Netuším, jestli táta čeká, že mu odpovím, protože to není z jeho hlasu poznat. Stejně nemám, co bych na to řekl, tak jen mlčím a koukám se z okna.

U nás ve Stow-on-the-Wold roste plno stromů, silnice tam jsou hrozně úzké a všude kolem je všechno zelené. Brzy však necháme tohle všechno za zády a projíždíme samými domy, obchody a benzínkami a uháníme po velkých, širokých silnicích. Když jsem ještě bydlel v Birminghamu, bylo to tak vysoko, že jsem měl výhled na celé město. Přes den byl ten výhled krásný, ale úplně nejlepší to bylo v noci, kdy město nemělo zdánlivě konce.

„Poslyš, takhle bys s matkou mluvit neměl,“ ozve se táta, když čekáme na světlech, „byla z toho, cos jí řekl, hodně smutná.“

„Řekl jsem jenom, že si nepřeju, aby mi krájela jídlo.“

„Já vím, chlapče, ale tvá matka... ona... víš... No, prostě ti jen chci říct, že dělá, co může, víš to, že ano? Zkrátka mám za to, že bychom si mohli podobné scény do budoucna odpustit.“

„Já ji jen žádal, aby mi nekrájela jídlo.“

„Já to vím, Jamesi, a naprosto tě chápu, ale tvoje máma není jako ty nebo já, víš? Je, však víš, hodně citlivá. Tím chci říct jen to, že ať šlo včera o cokoliv, už to nedělej, ano? Nestojí to za to.“

Řeknu teda „fajn“, protože se mi o tom už vážně nechce mluvit. On pak zase zapne rádio. Ta první paní už se neptá na kojení, ale mluví teď s jinou paní o tom, jaké to je být politickou aktivistkou v Íránu. Táta se na mě zakření a dělá, jako že si musí utřít pot z čela. Nejspíš to je nějaký vtip související s tím kojením, ale jistý si tím nejsem.

V Stratfordu oběhneme pochůzky, které máma, Erika, sepsala tátovi na papír, aby na nic nezapomněl. Tátovi bude šedesát sedm a v jednom kuse mluví o tom, že už mu paměť neslouží tak jako dřív. Kdykoliv to řekne, pomyslím si: „No, aspoň na tom nejsi s pamětí tak blbě jako já.“ Nikdy to ale neřeknu nahlas, protože vím, že by mu to moc legrační nepřišlo. Mí rodiče o incidentu nikdy nežertují. Pokud to jen trochu jde, nemluví o něm vůbec.

Na mámině seznamu jsou věci jako vyzvednout internetovou objednávku ve Waitrose, nechat udělat další klíč k zámku od jedné z našich stodol, koupit přání pro rodinné příslušníky, kteří mají v dohledné době narozeniny, vrátit propínací svetr, který si máma koupila u Laury Ashley a v němž, jak pak usoudila, vypadá jako ovce, která se vydává za jehně. Nakonec zamíříme do Sainsbury's pro brokolici k večeři.

Když vyjdeme ze supermarketu s brokolicí, táta, Don, se mi svěří s další položkou na seznamu.

„Musím mámě vyzvednout u zlatníka ten náhrdelník,“ řekne, „víš, jak jí ho chci dát k výročí.“

Rodiče už jsou svoji pěkně dlouho. Nepamatuju si, kolik to je přesně, jen vím, že to je dost na to, aby při té příležitosti uspořádali velkou oslavu. Pozvali celou rodinu a kamarády a pořádají to ve své oblíbené italské restauraci v Broadway, která není až tak daleko od místa, kde bydlíme.

Vůbec se tam netěším.

Oslavy nesnáším.

Nesnáším, když se kolem mě motá moc lidí naráz.

Je to všechno pak ještě těžší.

Doktor Acari, můj neurolog, se jednou snažil mámě, Ericce, vysvětlit, jak se cítím, když jsem v místnosti plné lidí. „Představte si to, jako byste se snažila odříkat násobky třinácti a do ucha vám přitom ječelo půl tuctu lidí, a nebudete až tak daleko od pravdy.“

Doktor Acari moje pocity vystihl dobře. Hodně se tomu podobají. Myslím, že se to podobá stavu, když si snažíte vzpomenout na to, co jste měli před dvěma týdny ke snídani, a přitom vám do ucha bzučí vosy.

Před incidentem jsem byl labouristický poslanec za obvod Birmingham–Jih. Tedy, chci tím říct, že mě zvolili, jenže kvůli incidentu nikdy nedošlo na to, abych přednesl v parlamentu svůj první projev. Kdykoliv si na to vzpomenu, je mi smutno, protože jsem přesvědčený, že bych byl dobrý poslanec. A taky bych přednesl dobrý projev.

Než jsem se stal poslancem, byl jsem ředitelem firmy DeWitt & Partners. Byla to developerská společnost.

Naše společnost představovala staré kancelářské budovy na rezidenční komplexy.

Teď už nedělám ani v realitách, ani nemám žádné politické ambice.

Už jen sedím v pokoji a sjíždím dévédéčka.

Moje oblíbená dévédéčka jsou:

1. Kompletní vydání všech řad seriálu *Přátelé*
2. *Smrtonosná past*
3. *Matrix*
4. *Bourneovo ultimátum*
5. *Mizerové 2*

U zlatníka mi táta ukáže mámin náhrdelník. Řeknu mu, že bude určitě nadšená, protože přesně takové věci se jí líbí. Máma už má takových šperků spoustu a já tátu pochválím, že to dobře vybral. Prodavačka ve zlatnictví se mě zeptá, jestli si myslím, že bude máma spokojená. Odpovím jí tak nezřetelně, že mě musí požádat, abych jí to zopakoval. Ashley, má logopedka, říká, že i když se mi někdy v hlavě zdá, že mluvím dobře, hlas, který ze mě vyjde, může být hodně nezřetelný. Každopádně to je mnohem lepší než dřív. Bývalo to mnohem horší, a to mi nerozuměli ani máma, ani táta, ani sestra Marta.

V autě po cestě domů mi táta prozradí, jak chce mámě ten náhrdelník v sobotu na výročí jejich svatby předat, a při té příležitosti mi znova převypráví historku, jak se seznámili.

Bylo to na letním bále.

Táta, Don, a máma, Erika, oba studovali na Oxfordu.

Táta, Don, studoval ekonomii a máma, Erika, dějiny umění. Táta mámu na letním večírku požádal o tanec, i když neuměl tancovat. Pošlapal jí během tance nohy a ona mu o tom nic neřekla až do chvíle, kdy se o čtyři roky později vzali. „No a teď jsme tady,“ řekne táta a rozesměje se, jako by udělal bůhvíjaký vtíp.

Napadne mě, že tím táta, Don, měl na mysli to, že tu teď sedí v autě se mnou jen proto, že mu to máma před čtyřiceti lety neřekla. Kdyby mu totiž máma řekla, že jí pošlapal nohy, byl by se zastyděl, a to bych tu potom nebyl já a táta by seděl v jiném autě s úplně jiným synem, který by se dost možná jmenoval taky James, nebo třeba úplně jinak.

Toho večera mi máma, Erika, už jídlo nenakrájela a neudělala to ani další večer. Třetí večer, kdy už sedíme s tátou u stolu, přinese jídlo – pečenou tresku, brambory a brokolici – zase nakrájené na kousíčky. Podívám se na tátou, on se podívá na mě, ale ani jeden z nás nic neřekne.

3

Danny

Po scénce při poslední návštěvě jsem vážně uvažoval, že až příště přílezu zpátky na úřad práce se staženým ocasem, narazím si velký klobouk, sluneční brýle a falešný plnovous. Když však nakráčím do budovy a projdu kolem umělých palm v květináčích, hned mi docvakne, že absolutně nikoho nezajímá, že tu jsem. Táhne se tam úplně stejná fronta zdeptaných žadatelů o zaměstnání, kteří čekají na to, až se zapíšíou, a spolu s nimi i úplně stejně zdeptaných úředníků – s nepřítomnými pohledy – kteří jim mají pomoci.

Důvod mého návratu je prostý – byl jsem nucen přijmout fakt, že potřebuju práci, a to jakoukoliv práci (pokud si teda chci udržet Mayu). Po pravdě si jsem moc dobře vědom toho, že jí ta svatozář nevydrží navěky. Už tak mám pocit, že se mi vůbec není schopná podívat do očí kvůli tomu, že do našich společných výdajů nepřispívám ani tím dosavadním málem.

Když se tak kolem sebe rozhlížím, přistanu pohledem na obrovské dotykové obrazovce po mé pravici. Už ani nevím, kolikrát mě zaměstnanci úřadu práce upozornili na její existenci a já ji soustavně ignoroval. Dnes ji ale neignoruju,

naopak, dnes je jediným cílem mojí cesty. S odhodláním k ní zamírím a pocítím přitom zvláštní naději.

Jemným dotykem probudím monitor k životu a po pár dalších klepnutích přijde první pracovní nabídka... soustružník a svářeč na plný úvazek. Je to na jihu města, takže dojíždění by nebyl problém a plat je taky docela ucházející. Akorát kdybych tušil, co takový soustružník dělá, nebo měl alespoň minimální povědomí o sváření – pak by to byla perfektní práce pro mě, takhle je mi úplně nanic. Přeskočím několik dalších nabídek jako kadeřnice, sekretářka, provozák v drůbežárně, kontrolor bonity a obsluha vysokozdvizného vozíku. Dojde mi, že abych tu nestrávil celý den, musím zúžit výběr. Hned jak to udělám, naskočí mnohem stravitelnější pozice: „Ošetřovatel v zácvičku v domově s pečovatelskou službou, Kenilworth, předchozí praxe není podmínkou, včetně zaškolení, minimální mzda. Číslo jednací: QF300BAFSD.“

I když popravdě moc netuším, co takový „ošetřovatel v zácvičku“ obnáší, nadchne mě, že tahle práce není bůhvíjak daleko – Kenilworth je asi půl hodiny odsud – a hlavně že se ode mě neočekává, že budu něco umět. Aniž bych se alespoň letmo podíval, co by tam ještě bylo dalšího, rozhodnu se, že tohle je přesně ono, a zmáčknou na obrazovce tlačítko Vytisknout. Za chvíli vyjede z nedaleké tiskárny list papíru s informacemi a kontaktními údaji zaměstnavatele. Jakmile vyplním svoje údaje dopisující propiskou, odnesu je k pultu. Než však zjistím, že za ním sedí stejná úřednice, která mi stopla podporu, je příliš pozdě na to, abych se obrátil.

„Jak vám mohu pomoci?“ zeptá se a díky bohu předstírá, že jsme se nikdy neviděli.

„Zajímala by mě tahle práce,“ řeknu a podám jí papír, „je to místo ještě volný?“

„Můžu vám to zjistit,“ odpoví, „a pokud ano, chtěl byste, abych tam zavolala a domluvila vám pohovor?“

„Pokud by vám to nevadilo, velmi bych to ocenil.“

„Samozřejmě,“ řekne a chladně přikývne. „Okamžik.“

Když moje Nemesis zmizí za dveřmi označenými JEN PERSONÁL, napadne mě, že vzhledem k průběhu našeho posledního setkání teď nejspíš hodí papír do koše a udělá si místo toho čaj. Ale dodrží slovo, ani ne za minutu se zase objeví, vrátí se k přepážce a dokonce se na mě i usměje.

„Máte štěstí, pane Allene. Nejenže je ta pozice stále volná, ale dokonce jsem vám domluvila pohovor na jednu hodinu dnes odpoledne.“

Už jen z té představy se mi sevrou střeva v křeči snad na milionu míst. Ačkoliv tu práci zoufale potřebuju, pořád to je hrůzostrašná představa, která se má stát každou chvíli skutečností. Instinkt mi velí utéct a někam se schovat. Přejde to ve chvíli, kdy si představím, jak tu novinku oznamuju Maye.

„Super,“ zahlaholím, byť se mi žaludek dál bouří. „Jedna hodina mi naprosto vyhovuje.“

Podle modrozelené cedulky na dveřích jsou Čtyři duby pečovatelské zařízení určené pro odlehčovací i dlouhodobé pobyty. Budova vypadá tak, jak jsem si ji představoval, tedy vcelku moderní dvoupodlažní stavba na relativně malebném pozemku. Vypadá přesně jako místo, kde vystreslé rodinky nechají příbuzného, aniž se cítí úplně provinile, když jim jejich drahý příbuzný na rozloučenou mává ve zpětném zrcátku.

Dostanu se přes bzučák dovnitř a vysvětlím recepční, kdo jsem a za kým mám namířeno. Rozradostněná recepční zvedne telefon a informuje osobu na druhém konci drátu o mém příjezdu. Po chvíli se přede mnou zjeví dlouhán s pleť zbrzděnou akné, přibližně o deset let mladší než já. Na sobě má špatně padnoucí šedý oblek – s moc krátkými rukávy a naopak příliš dlouhými nohavicemi. Čerstvě se navoněl deodorantem.

„Vy musíte být Danny,“ řekne a potřeše mi rukou, „já jsem Dean Tromans, zástupce ředitele tady u Čtyř dubů, v zácvičku. Kdybyste mě laskavě následoval, představím vás kolegyni Pat.“

Vede mě dlouhou chodbou, kde je ve vzduchu cítit borový odér dezinfekce, až ke dveřím označeným „Ředitelka“. Za stolem u okna sedí lehce oplácaná žena středního věku s krátkými, na červeno obarvenými vlasy.

„Vy musíte být Danny,“ řekne a potřeše mi rukou. „Já jsem Pat, ředitelka Čtyř dubů. Posadte se, prosím, a začneme.“

Během pohovoru se mě Pat a Dean zeptají přesně na dvě věci – jestli jsem britský občan a kdy bych mohl začít. Pak už jim jen na jejich pobídnutí prozradím něco málo o sobě. Vykládám jim přesně totéž, co lidem běžně říkám. Že jsem skrz na skrz místní, pak zmíním nevalné vzdělání a přejdu ke značně barvité pracovní historii. Nijak se netajím, proč se o to místo ucházím. („Jsem švorc,“ přiznám, „tenhle týden mi stopli podporu, a jestli v dohledné době nepřinesu domů nějaké peníze, tak se se mnou moje přítelkyně rozejde.“) Obdobně nezastírám ani nevědomost ohledně náplně práce. („Hádám, že se mám starat o starý lidi.“) Zdá se však, že nic z toho, co řeknu, je nemůže připravit o nadšení z mé přítomnosti. „Víte, Danny,“ prohlásí Pat, zatímco si nípe lak na nehtech, „lidem někdy chvíli trvá, než odhalí svůj skutečný talent,“ načež Dean dodá: „mně teda přijde, že tu někdo právě našel práci, kterou chtěl podvědomě vždycky dělat.“

Na chvíli se rozhostí nepříjemné ticho. Dean se pak koukne na Pat, předkloní se, podepře si bradou ruku a tu pak loktem o koleno. „Doufám, že teda nějak nepředbívám, Danny,“ pronese s úsměvem, „ale za sebe vám můžu s klidem oznámit, že jste pro nás stoprocentně ten pravý. Souhlasíš se mnou, Pat?“

„Lepší už to být nemůže,“ přitaká Pat.

„V tom případě, Danny,“ pokračuje Dean a napřímí se v židli, „vám můžu bez okolků říct, že bychom vám chtěli nabídnout místo pečovatele v zácviku druhého stupně. Co na to říkáte, Danny? Stanete se nepostradatelným členem mezinárodní sítě pečovatelských center Honeywell?“

Z toho, jak Deana a Pat ani v nejmenším neodradilo nic z toho, co jsem řekl, je mi jasné, že celý ten pohovor neměl za cíl

nic jiného než se přesvědčit, že mám na vykonávání téhle práce odpovídající počet nohou a rukou a že jsem dostatečně zoufalý, abych přijal i jejich zlodějské podmínky (smlouva s negarantovaným počtem hodin, dva dny povinného neplaceného zácviku, neplacené pauzy na oběd). A to já opravdu jsem. Taky bych vzal jed na to, že Pat a Dean museli v poslední době dělat pohovor se strašnou spoustou lidí na strašnou spoustu pozic, což dokazuje, že se jim tu kvůli příšerným pracovním podmínkám pěkně točí zaměstnanci. Mám sto chutí Deanovi a Pat říct něco pěkně jadrného, jako kam si můžou svou práci strčit, ale neudělám to, protože tohle tady je moje poslední šance a bez ohledu na to, jak strašná bude, ji prostě zoufale potřebuju.

„Beru to,“ řeknu jenom a usměju se na Pat. Ta už ale podle netečného výrazu nevnímá, nejspíš myslí na dalšího chudáka, kterého budou muset s Deanem shánět, až zdrhnu.

Když dorazím domů, nejsem si úplně jistý, co si počít se zbytkem dne. Maya má v call centru odpolední směnu a nedorazí domů dřív než v jedenáct, takže než se objeví ve dveřích, budu muset překlepat ještě nějakých šest hodin. I když mám chuť oslavovat, protože se mi prozatím podařilo odvrátit katastrofu, kupodivu se mi nechce psát Maye textovku. Konec konců to zas není job století. Válet v prachách se rozhodně nebudeme, protože je to mizerně placené utírání cizích zadků. Rozhodně se z nás přes noc nestane šíleně happy páreček z reklam v časácích jen proto, že se mi podařilo škrtnout jednu položku z dlouhatánského seznamu věcí, které jsou na mně špatně. Dost možná se to mezi námi ještě časem zhorší, obzvlášť až Maye dojde, že jsem se prací nezměnil, že jsem pořád uvnitř porouchanej a že nemám žádnou naději.

Navzdory tomu všemu mám dobrý pocit, minimálně do té míry, že bych se o tu zprávu rád podělil s někým, koho by to mohlo zajímat. Helen bývala v takových chvílích vždycky zlatá. Tedy ve chvílích, kdy chcete slavit něco, co není terno pro nikoho jiného než pro vás. Vzpomínám, jak jsem prvně

dělal řidičák. Bylo mi osmnáct a auta mě nijak zvlášť nebrala, takže nebylo žádné velké překvapení, že jsem napoprvé prolítl. Když jsem s tou zprávou dorazil domů, přivítal mě nápis, který Helen udělala ze starého prostěradla a vyvěsila z okna pokoje. Namalovala tam „Dobrá práce, Danny,“ aby to všichni viděli. A třebaže jsem neuspěl, neustále mě podporovala a uklidňovala, že příště to bude lepší. Když jsem se pak vrátil domů po druhém neúspěšném pokusu, visel na tomtéž místě úplně stejný nápis. Když jsem jí oznámil, že jsem to zase neudělal, Helen mě objala a řekla mi, že to muselo být jen proto, že jsem měl výjimečně přísného zkoušejícího. A když jsem pak na třetí pokus prošel a pádil domů, abych o tom všem pověděl, byl jsem si jistý, že z horního okna visí týž nápis. Do smrti nezapomenu, jak reagovala, když jsem jí řekl, že to konečně mám. Byla šťastnější než já – objímala mě na ulici, smála se a brečela zároveň. Je to ten úplně nejlepší pocit na světě, když víte, že někdo kope za váš tým. Že je jedno, jak moc něco poděláte, protože ten člověk bude vždycky na vaší straně.

Kdyby tu teď Helen byla, byla by šťastná za mě, úplně stejně jako tenkrát. Nejspíš by zas vyvěsila nápis „Dobrá práce“ z okna svého bytu anebo, protože by byla starší, by bouchla lahev šampaňského. Řekla by mi, že tohle je začátek něčeho výjimečného, že to je důkaz toho, že můžu být, čímkoliv budu chtít, jen když se budu snažit. Kdyby něco takového řekla, myslím, že bych jí to dost možná i uvěřil.

Jenže Helen tu není. Kdyby tu byla, předně bych se do takových potíží nikdy nedostal. Byl bych úplně někde jinde, byl by ze mě někdo úplně jiný, vedl bych život, jaký jsem měl žít, namísto té parodie, o kterou se pokouším celá ta léta od doby, co odešla.

Helen už nikdy neuvidím. Je jednou provždy pryč. Neuplyne jediný den, abych na ni nemyslel. Bez ní už není nikdo, s kým bych mohl tyhle malé úspěchy sdílet – žádné nápisy, objetí ani úsměvy. Bez Helen v mém týmu nikdo nezbyl.

4

James

Dívám se na *Přátele*.

Je to ten díl, kdy Chandler přistihne nahou Rachel ve sprše.

Dívám se u sebe v pokoji na *Přátele*. Televize stojí v rohu místnosti hned u okna. Já sedím v ošoupaném koženém ušáku.

Viděl jsem už tenhle díl snad milionkrát, ale pokaždé mě rozesměje.

Je hrozně legrační a rozesmává mě právě proto, že vím, co se stane. Víم, že Chandler omylem zahlédne Rachel nahou. Víم, že Rachel bude chtít přistihnout nahého Chandlera, ale místo toho uvidí Joeyho. Joey to pak bude chtít Rachel oplatit a uvidí nahou Moniku. Monika se pak bude snažit přistihnout Joeyho, jenže místo toho uvidí ve sprše Joeyho tátu. Všechno tohle dobře víم, a přesto je to pořád hrozně legrační. Víم to a přesně tak se mi to líbí. Mám rád, když víم, co bude následovat. Všechno tohle víم, a přesto mě rozčiluje hluk, který sem přichází zezdola. Někdo se tam hlasitě baví.

Musím zjistit, co se děje.

Natočím se na dobrou stranu, vzepřu se a zvednu z křesla. Je to kožené křeslo. Cítím pod rukou, jak je jeho kůže teplá,

protože stojí hned u okna a svítlo na ni celé ráno slunce. Je to mé oblíbené místo. Když se dívám na *Přátele*, jsem klidný. Je to vážně dobrý seriál, a když se na něj dívám, mám pocit, že mě nemůže nic rozházet. Mám rád, když vím, co se příště stane. Mám rád, když se dají věci předvídat.

Díval jsem se na *Přátele* celou dobu, co jsem se dával po incidentu dohromady. Cítil jsem se pak líp.

Po cestě dolů po schodech se musím pevně držet zábradlí.

Máma, Erika, v jednom kuse říká, že je to s mou rovnováhou čím dál lepší, ale já si zas až tak jistý nejsem. Už jsem ze schodů spadl. Ani jsem se nijak zvlášť nezranil. Jen pár modřin, říkala máma. Nic zlomeného. Dávám si se schody načas. Musím být opatrný. Někdy zapomínám na poslední schod. Mám vždycky za to, že vím, kde začíná podlaha, jenže pak se ukáže, že tomu tak není. Někdy se radši podívám na nohy, abych se přesvědčil, jestli tam je ještě zem, a to i ve chvílích, kdy nejdu dolů po schodech.

Myslím, že se opatrnost někdy vyplatí. Myslím, že je třeba dávat si pozor.

Čím víc se blížím kuchyni, tím snáz dokážu rozeznat, komu patří ty pronikavé hlasy. Nejvíc nahlas mluví Marta. Marta je moje sestra, je mladší než já, ale teď si nemůžu vzpomenout o kolik. Dělá pro BBC. Nejsem si jistý, co přesně tam dělá, ale myslím, že to je něco důležitého. Marta teď spustila svůj ječák. Říká rodičům, že si z Jamese udělali výmluvu. Táta o něco tišeji Martě řekne, že plácá nesmysly.

Já jsem James.

James je moje jméno.

Takže buď mluví o mně, nebo o někom jiném jménem James.

Ale nejspíš mluví o mně.

I máma zvýšila hlas, aby Martě řekla, že je na Jamese moc tvrdá. Marta na to, že není na Jamese ani zdaleka tak tvrdá, jak by měla být. „Chováš se k němu jako k malému dítěti,

jenže on žádný dítě není. Je to dospělej chlap, mami, a ty tři týdny to bez tebe zvládne.“ Na to máma vykřikne: „Marto! To by už stačilo!“ Pak všechno utichne a já slyším, jak někdo brečí.

Je to máma, kdo brečí.

Ten James, o němž mluvili, jsem rozhodně já. Máma, Erika, vždycky brečí, když o mně někdo nemluví hezky.

Když vejdu do kuchyně, Marta a máma se zrovna objímají. Táta stojí hned vedle nich a ruku má obtočenou kolem máminých ramen. Když si uvědomí, že jsem v místnosti, všeho nechají a snaží se chovat normálně. Máma si osuší oči, táta si pročísně šedivé vlasy na bradě... vousy... pročísně si rukou vousy.

Jsou už skoro celé šedivé, ty jeho vousy. Každý druhý den si holí krk, protože když to neudělá, začne ho to na krku svědít a máma mu pak poví, ať se laskavě u stolu nedrbe jako nějaké zvíře na farmě.

Protože jsem v místnosti, snaží se moje rodina dělat, že je všechno v pořádku, ale já vím, že v pořádku není nic.

Máma mě políbí na tvář, vzápětí vytáhne z rukávu kapesník. Otupká mi jím tvář, aby setřela otisky od rtěnky. Táta se mě zeptá, jestli bych si nedal čaj, a Marta mě taky políbí na tvář, jen teda s tím rozdílem, že mi potom rtěnku nesetře. Když se nedívá, dotknu se místa, kde spočinuly její rty. Je to tam trochu lepkavé, ale tak hezky, jako kdyby mi něco z toho polibku nechala napotom, abych ho tam našel, až půjdu do postele a budu usínat.

Marta mi řekne, že byla za kamarádkou v Leamingtonu a že se rozhodla za námi zaskočít.

„Za kterou kamarádkou?“

„Cože?“

„Kterou kamarádku jsi byla navštívit?“

„Lizu.“

„Blondýna, a kouří.“

Marta přikývne. „Ano, přesně tu.“

„Lizu mám rád.“

„Já vím.“

„I když to kouření se mi vůbec nelíbí.“

Mám chuť se Marty zeptat, proč s rodiči takhle hulákají, že kvůli nim neslyším *Přátele*. Ale nezeptám se, protože nikdo z nich teď už nahlas nemluví, a hlavně proto, že odpověď stejně znám.

Řekl bych, že s tím má co dělat včerejšek, kdy rodiče slavili čtyřicáté výročí svatby, včerejšek, kdy Marta dala rodičům dárek, který se mi vůbec nelíbil.

Nelíbil se ani mámě, Erice, ani tátovi, Donovi.

Vlastně se ten dárek líbil jenom Martě.

Podle ní to byl perfektní dárek.

Oslava se konala v italské restauraci v Broadwayi. Dorazila celá rodina a spousta přátel. Já davu lidí nezvládám. Moc lidí vážně nemusím. Hrozně mě unavuje, jak mluví všichni najednou. Spousta lidí řekla, že vypadám báječně. Prý mnohem líp, než když mě viděli posledně. Prý to je dobré znamení. Dokazuje, že jsem bojovník. Strýček Terry řekl, že je na mě pyšný. Na to jsem strýčkovi Terryemu řekl, že já teď teda rozhodně pyšný nejsem, že jsem jenom unavený. Nezasměl se, i když to bylo míněno jako vtíp. Někdy mi připadá, že když lidi slyší, jak mluvím, nebo když vidí, jak chodím, myslí si, že vůbec neumím dělat vtipy.

Já ale umím dělat vtipy.

Z *Přátel* mám nejradši Rachel. Je krásná. Možná bych chtěl být jednou její přítel.

Seděl jsem u stolu s mámou a tátou a Martou a taky strýčkem Terryem a taky s pratetou, která žije v domově důchodců. Jídlo mi chutnalo a byla ho spousta. Dřív jsem moc nejedl, ale teď jím. Po incidentu jsem se musel naučit kousat. Máma, Erika, mi dřív jídlo mixovala a já ho pak srkal ze lžice. Teď už koušu docela dobře a ani nepotřebuju, aby mi někdo jídlo

krájel. Jen se vyhýbám hovězímu, protože se špatně krájí, a když ho koušu, bolí mě z toho hlava.

Nemůžu si vzpomenout na název toho dezertu, který jsem měl. Vzpomínám si jen, že v něm byl sníh z bílků, smetana a ovoce. Máma, Erika, si žádný dezert nedala, protože řekla, že nechce ztloustnout.

Po jídle přišly na řadu proslovy.

Nejdřív se postavil táta a povídal spoustu hezkých věcí o mámě, takže se lidi usmívali a láskyplně se na mámu dívali. Pak se zvedla máma. Omlouvala se, že nemluví ráda na veřejnosti, a zdoluhavě pak všem děkovala za to, že přišli. Nakonec si stoupla Marta a řekla, že i ona by chtěla něco povědět.

Marta taky všem poděkovala za to, že přišli, a pak taky moc hezky mluvila o mámě, Erice, a tátovi, Donovi. Nakonec řekla něco jako, že těch několik uplynulých let bylo hodně těžkých. Obzvlášť mi ale v hlavě uvízla ta část, kdy jim oznámila, že pro ně máme my dva dárek.

Řekla: „Mami, tati, jste ti nejlepší rodiče, jaké jsme si s Jamesem mohli přát. Mnohokrát jste za tu dobu udělali víc, než je vaše povinnost, abyste nám ukázali, jak moc nás milujete. Protože si to uvědomujeme, chtěli bychom vám jako poděkování dát s Jamesem dárek.“

Dala tátovi obálku a pak jemu i všem dalším kolem pověděla, že to je třítýdenní plavba pro dva po Karibiku.

Když všichni přestali tleskat, táta sice Martě a mně poděkoval za pěkný dárek, ale v taxíku po cestě domů řekl mámě: „Samozřejmě nejspíš nikam nepojedeme.“ No a máma mu odpověděla: „Samozřejmě, to je bez debat,“ a pak ještě táta dodal: „To ti ale říkám, Eriko, Martě se to rozhodně nebude líbit,“ a máma řekla, „No, to nebude.“

Po chvíli, kdy mámu, tátu a sestru pozoruju, jak se snaží dělat, že se předtím vůbec nehádali, mě to přestane bavit a vrátím se do pokoje. Pustím si ten díl *Přátel* ještě jednou,